

بسمه تعالی

چکیده مباحث

=====

تفکری که منجر به ایجاد ستاد امور رفاهی گردید:

با توجه به نیاز کشور پس از جنگ تحمیلی به تلاش در جهت سازندگی و در راستای جذب و حمایت از اقشار فرهیخته دانشگاهی که سرمایه های گرانقدر کشور می باشند و با هدف در سرعت بخشیدن به تلاش این عزیزان و استفاده بهتر از توان فکری اعضای هیأت علمی که علاوه بر انگیزه های معمول انسانی دارای عرق وطن دوستی و مذهبی می باشند و نیز تلاش برای بالابردن جایگاه ارزشی ایشان از طریق روشهای مختلف سنگ بنای تشکیل ستاد امور رفاهی در برنامه اول توسعه و در تبصره ۴۴ و ۴۵ گذارده شده تا بدین سان متولی خاصی در اینخصوص ایجاد شود تا مرکز هماهنگی و سازماندهی مطالبات مزبور باشد.

رشد ستاد امور رفاهی

ستاد امور رفاهی در طول پانزده سال فعالیت خود فراز و فرودهایی را پشت سر گذاشته و همانند بیشتر سازمان های موفق فعالیت های آن همواره در حال رشد و گسترش بوده است. این گسترش مداوم در سالهای اخیر در حجم فعالیت های کلان مانند ساخت و ساز برجهای مسکونی ، وامهای خودرو و مسکن و ۰۰۰۰ تنوع و سازماندهی گردیده است. انجام این فعالیت ها نیازمند گسترش سازمانی نیز می باشد که محدودیت های تحمیل شده از سوی قوانین دولتی ستاد امور رفاهی را که از اساس به شکل خودگردان طراحی شده بود به چالش می کشد.

طرح تشکیل صندوق رفاه

از یکسو نیازها و توقعات جدید مانند ورود ستاد به فعالیت های پشتیبانی کننده پروژه های علمی تحقیقاتی که اعضای هیأت علمی تمایل به انجام آن داشتند و از سوی دیگر چالشهای پیشین، مدیران ستاد را به سوی طراحی سیستمی که بتواند پاسخگوی نیازهای جدید باشد سوق داد و ماحصل این تفکر، ارائه طرح تشکیل صندوق رفاه اعضای هیأت علمی می باشد. این صندوق به طور قطع ادامه حرکت ستاد می باشد و روح حاکم بر فعالیت های آن برآورد خواست های روبه افزایش اعضای هیأت علمی خواهد بود.

چگونگی تشکیل صندوق رفاه

ماحصل تضارب افکار در تشکیل صندوق رفاه با توجه به جمیع جوانب به نتایج زیر ختم گردید.
الف) صندوق غیردولتی باشد.
ب) با توجه به نوع رابطه آن با وزارت علوم حلقه های اتصال ایجاد گردد.
ج) بر مبنای مشارکت عمومی اعضای و مدیریت مستقیم اعضای هیأت علمی شکل بگیرد.
ه) الگوی تشکیلاتی کنونی ستاد با اندکی تفاوت جهت طراحی ساختار در نظر گرفته شود. (هردانشگاه ستاد مستقل دارد اما یک ستاد مرکزی نیز وجود دارد)

فعالیت هایی که صندوق می بایست انجام دهد

مهمترین هدف صندوق تأمین رفاه اعضای هیأت علمی است به گونه ای که به تقویت انگیزه های لازم جهت انجام فعالیت های آنان کمک نماید.
جهت رسیدن به این هدف فعالیت های زیر باید توسط صندوق انجام شود:

- الف) تأمین مالی نیازهای معیشتی و رفاهی در قالب وام
- ب) تأمین مالی طرحهای تحقیقاتی و پژوهشی که توجیه علمی یا اقتصادی برای اعضاء داشته باشد. (از طریق مشارکت یا وام)
- ج) سرمایه گذاری در طرحهایی که موجب افزایش منزلت اجتماعی و رفاهی اعضاء شود.
- د) اعمال مدیریت بر سرمایه های اندک اعضاء که به قصد سودآوری به صندوق سپرده می شوند.
- ه) اعمال مدیریت جهت سرمایه گذاری مستقیم اعضاء در بخش مسکن و ....

شخصیت حقوقی صندوق

- در قانون تجارت شخصیت حقوقی به دو شکل دیده شده است:
- ۱- شخصیت حقوقی تاجر
  - ۲- شخصیت حقوقی غیرتاجر
- هدف فعالیت های تاجر صرفاً کسب سود است پس باید به شکل شرکت ثبت شود. اما هدف فعالیت های غیرتاجر کسب سود نیست بلکه انجام فعالیت هایی است که به آن منظور طراحی شده که می تواند به کسب درآمد شخصیت های حقیقی تشکیل دهنده آن منجر شود.
- با بررسی قانون تجارت و جمع آوری نظرات اساتید مختلف و نیز بررسی اساسنامه موارد مشابه در نهایت به نظر می رسد که صندوق رفاه بهتر است در قالب یک مؤسسه غیرتجاری ثبت شود که در صورت نیاز صندوق می تواند به تشکیل شرکت های تجاری نیز اقدام نماید.

ساختار سازمانی صندوق

- در طراحی الگوی سازمانی دونظر وجود دارد:
- ۱- هردانشگاه مستقلاً صندوق تشکیل دهد

۲- يك صندوق مركزي تأسيس و شعب آن در دانشگاهها تشكيل شود.

در الگوي اول صندوق ها مستقل خواهند بود و به صورت پراکنده فعاليت خواهند کرد. موفقيت آنان به عوامل داخلي دانشگاه بسيار وابسته است.

در الگوي دوم مي توان با تاسي به وضعيت کنوني ستاد امور رفاهي به تشكيل يك صندوق مبادرت کرد و شعب آن در دانشگاهها فعاليت نمايند. مزيت اين الگو استفاده کلان از سرمايه هاي کوچک و امکان برنامه ريزي و اجراي فعاليت هاي بزرگ در محدوده جغرافيايي گسترده است. جهت پرهيز از تمرکزگرائي مي توان شعب را پس از درجه بندي که حسب تعداد اعضاء و سرمايه اوليه خواهد بود، داراي اختيار مناسب نمود.

واگذاري تصميم به اعضاء

پس از انجام کليه فعاليت هاي مزبور مهمترين فعاليت کنوني ستاد ايجاد بستري مي باشد که با مشارکت اعضاء هيأت علمي و دانشگاهها وهمفکري ايشان تصميم لازم درخصوص صندوق رفاه اخذ شود./

دیدگاهها و الزامات

پیش نویس اساسنامه صندوق رفاه اعضاء هیئت علمي را پس از مطالعه و مقایسه اساسنامه هاي مختلف و نیز بررسی قانون تجارت ، تهیه و به منظور رفع اشکالات احتمالي و همچنین جمع آوري نظرات مختلف با دیدگاههاي متفاوت در اختیار اساتید و مدیران محترم گذاشته شد که ما حاصل آن اساسنامه حاضر میباشد که در پنج فصل و ۲۹ ماده و ۸ تبصره تهیه و تدوین گردیده است.

از آنجا که در مسیرنظرخواهي و اصلاح پیش نویس اوليه مواردی را به منظور رفع ابهام توضیح داده ایم لذا جهت استحضار توضیحات مزبور ذیلاً بیان می گردد.

۱- صندوق رفاه اعضاء هیأت علمي به عنوان مؤسسه غیرانتفاعي و غیردولتي با قصد حمایت مادي از اعضاء هیأت علمي در جنبه‌هاي معیشتي ، رفاهي و علمي در نظر گرفته شده است.
۲- اهم منابع مالي صندوق کمک هاي بلاعوض دولت و سپرده هاي اعضاء خواهد بود. (در حال حاضر کمک بلاعوض دولت به صندوق در بودجه تصویب شده است)

۳- از آنجا که هدف صندوق (به عنوان شخصیت حقوقی مستقل) کسب سود نمی باشد بلکه به منظور ارائه خدمات به اعضاء خود فعالیت می نماید و منابع آن نیز یا از محل کمک هاي بلاعوض بوده و یا سپرده گذاری اعضاء لذا در قالب شرکت امکان ثبت نداشته و همانند صندوق هاي قرض الحسنه نوعي ارتباط دوجانبه با اعضاء خود برقرار می نماید.(اعضاء سپرده گذاری می کنند و صندوق با ساماندهي آنها و تأمین سایر منابع به همان اعضاء خدمات ارائه می کند).

شایان ذکر است که تأسیس شرکت طبق قانون تجارت باید به قصد انتفاع (سود) باشد.

۴- براساس نوع رابطه صندوق با اعضاء که در بند ۳ گفته شده ، اعضاء در طول مدت عضویت از مزایای صندوق بهره می برند و به صندوق کمک می نمایند که به دیگران بهره برساند لذا به محض قطع عضویت رابطه مزبور نیز پایان می یابد و طرفین هیچگونه تعهدی در قبال یکدیگر ندارند.

۵- با توجه به ماهیت منابع مالی صندوق که کمک بلاعوض یا استقراض (سپرده ها) می باشد و نیز نوع شخصیت حقوقی آن دارائی های که صندوق خریداری می نماید قابل تقسیم بین اعضاء نمی باشد.

صندوق همانند يك باشگاه می باشد که اعضاء آن مالک آن نیستند و انتفاعشان را در دوره عضویت تحصیل می کنند.

هرعضو جهت عضویت مبالغی را بطور سپرده یا بلاعضو می پردازد، در انتخاب متصدیان دخالت می نماید ، در طول عضویت از ارتباط دوطرفه استفاده می کند و در پایان با خروج از عضویت جای خود را به اعضاء جدید می دهد.

۶- از آنجا که صندوق ماهیتاً نمی تواند به فعالیت های اقتصادی پردازد به منظور جبران این خلاء امکان تشکیل شرکت در اساسنامه گنجانده شده است.

۷- از آنجا که لفظ مجمع عمومی به جمع صاحبان سهام شرکتها اطلاق می شود (ماده ۷۲ قانون تجارت) لذا در اساسنامه صندوق از عنوان هیأت امناء که به معنی افراد امین و مورد اعتماد می باشد استفاده شده است.

این عنوان همچنین دارای بار حقوقی می باشد به این معنا که اگر کسی به افراد مزبور (صرفه نظر از نحوه انتخاب آنها) اعتماد داشته باشد به عضویت صندوق در می آید و اگر اعتماد نداشته

باشد یا در طول زمان اعتماد خود را از دست بدهد بدون هیچگونه تنش‌هایی از عضویت خارج می‌شود و رابطه خود را قطع می‌نماید.

۸- در اساسنامه صندوق، اعضاء هیأت امناء عموماً انتخابی هستند و اعضاء انتسابی با دو مفهوم در نظر گرفته شده‌اند.

الف) از آنجا که دولت جهت انجام فعالیت‌های خاصی (وظایف صندوق) کمک بلاعوض به صندوق داده است لذا این حق برای او محفوظ می‌باشد که جهت نظارت بر نحوه فعالیت صندوق و نیز اعمال مدیریت لازم به منظور حصول نتایج مورد نظر افراد امین خود را در هیأت امناء بگنجانند.

ب) با توجه به ارتباط تنگاتنگ وزارت علوم با صندوق که همکاری ایشان جهت تحقق اهداف هر دو نهاد الزامی است و نیز توجه به اینکه اعضاء صندوق (اعضاء اصلی) عموماً از مستخدمین وزارت علوم می‌باشند لذا وجود یک ارتباط سازمانی نیز لازم می‌باشد که این ارتباط از طریق اعضاء انتسابی که تلاش شده از مدیران ارشد باشند ایجاد می‌گردد.

جایگاه مدیریتی ایشان به تحقق اهداف صندوق کمک خواهد کرد.

با سپاس
مهران برزکار